

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Ehdotus on kokonaisuutena pääosin kannatettava. Esityksen sisältöohjaus tunnistaa kattavasti nykytilanteen keskeiset piirteet sekä uudistukseen liittyvät olennaiset haasteet ja riskit. Kokonaisuus vastaa pääosin sille asetettuja tavoitteita.

Uudistuksen onnistumisen kannalta keskeisenä pidetään sosiaalihuollon vastaavaa viranhaltijaa koskevaa sääntelyä. Kyseinen sääntely on välttämätön sosiaalihuollon palvelukokonaisuuden toimivuuden, palveluiden laadun sekä asiakkaiden oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi.

Taloudellisiin tavoitteisiin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä. Välittömät säästövaatimukset näyttäytyvät erityisen haastavina tilanteessa, jossa toimintatapoja uudistetaan laaja-alaisesti samanaikaisesti.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Sisällöllisesti esitys vastaa sille asetettuja tavoitteita ja on lähtökohdiltaan kannatettava. Taloudellisiin tavoitteisiin liittyy kuitenkin epävarmuutta. Vaatimus välittömistä säästöistä arvioidaan haastavaksi tilanteessa, jossa toimintatapoja uudistetaan samanaikaisesti laaja-alaisesti.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esitetty uusi 5 a §, joka koskee erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta, on kannatettava. On myönteistä, että keskeiset erityistä tukea tarvitsevan asiakkaan asemaan liittyvät velvoitteet on koottu samaan pykälään. Tämä selkeyttää sääntelyä sekä parantaa sen ymmärrettävyyttä ja sovellettavuutta käytännön työssä.

Ehdotettava kirjaus, jonka mukaan erityisen tuen tarpeessa oleva asiakas tulee tavata riittävän usein henkilökohtaisesti, on kannatettava täsmennys. Se täsmentää nykyistä sääntelyä ja vahvistaa asiakkaan oikeutta riittävään ja vaikuttavaan tukeen. Samalla kirjaus edistää sosiaalihuollon asiakaslähtöisyyttä.

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Esitetty 10 a § hyvinvoinnin edistämisestä on kannatettava. Pykälä selkeyttää ja vahvistaa hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuutta sosiaalihuollossa kokoamalla keskeiset velvoitteet yhteen sekä korostamalla ennaltaehkäisyä ja monialaista yhteistyötä.

On myönteistä, että pykälässä painotetaan hyvinvointialueen velvollisuutta tarjota hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä toimia erityisesti niille henkilöille, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen liittyy erityisiä hyvinvointia uhkaavia tekijöitä. Kohdentuminen tätä eniten tarvitseviin ryhmiin on perusteltua ja tukee palvelujen vaikuttavuutta.

Ennaltaehkäisyyn kohdistuva painotus on oikeansuuntainen ja tukee pitkällä aikavälillä sekä väestön hyvinvointia että palvelujärjestelmän kestävyttä. Jotta pykälän tavoitteet toteutuvat käytännössä, on kuitenkin tärkeää vahvistaa alueilla osaamista sekä luoda selkeät linjaukset ja toimintamallit hyvinvoinnin edistämisen toteuttamiseksi.

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Kyllä

Perustelut tiiviisti?

Sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta koskeva sääntely on pääosin selkeä ja toteutettavissa. Esitys jäsentää tarkoituksenmukaisesti tehtävien rooleja ja työnjakoa sekä vahvistaa sosiaalihuollon asiantuntijatyötä. Myönteisenä pidetään erityisesti sitä, että viranomaistehtävän rinnalla korostuvat aiempaa selkeämmin tuen antaminen ja muutoksen tukeminen. Ammatillaisen rooli hahmottuu kokonaisvaltaisena kokonaisuutena, joka yhdistää viranomaisvastuun, omatyöntekijyyden sekä asiakkaan tukemisen, mikä vahvistaa sosiaalityön vaikuttavuutta ja tukee asiakkaan saamaa kokonaisvaltaista tukea.

Kentältä saadun palautteen mukaan pykälän soveltamiseen liittyy epävarmuutta erityisesti työnjaon, vastuiden ja osaamisvaatimusten osalta, ja sääntelyä pidetään osin tulkinnanvaraisena. Sosiaalityöntekijän erityistehtävien ja vastuiden selkeyttäminen nähdään keskeisenä, mikä edellyttää yhdenmukaista toimeenpanoa.

Epäselvyyksien arvioidaan liittyvän myös työn organisoimien muutoksiin, uusien toimintatapojen käyttöönottoon ja työnkuvien tarkentamiseen. Lisäksi sosionomi (YAMK) -koulutuksen tuottamaa tehtäväkenttää ei ole tunnustettu riittävän selkeästi.

Sääntelyn toimeenpano edellyttää selkeitä valtakunnallisia linjauksia, paikallista täsmentämistä sekä vahvaa muutosjohtamista ja riittäviä rakenteita.

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Kyllä

Perustelut tiiviisti?

Lapsiperhepalvelua koskeva esitys on pääosin toteutettavissa ja uudistuksen suunta on kannatettava. Lapsiperheiden palvelut kaipaavat kokonaisuudistusta, ja yhtenäisemmän, eri palvelut yhteen kokoavan lapsiperhepalvelun muodostaminen on perusteltua. Laaja kokonaisuus vähentää päällekkäisyyttä ja asiakkaiden siirtymistä toimijalta toiselle. Samalla on kuitenkin huomioitava, että kokonaisuuden toimivuus on riippuvainen lastensuojelulainsäädännön uudistamisen kokonaisuudesta.

Kentältä saadun palautteen mukaan uudistuksen tavoitteet koetaan myönteisinä, mutta kokonaisuutta pidetään vielä osin epäselvänä erityisesti palvelun sisällön ja eri tukimuotojen yhteensovittamisen osalta. Huolta herättää käytännön toteutettavuus sekä se, miten palvelu kykenee vastaamaan erilaisiin perheiden tarpeisiin yhdenvertaisesti. Lisäksi nostetaan esiin riski palvelujen kevenemisestä, moniammatillisen osaamisen heikkenemisestä sekä ennaltaehkäisevien palvelujen mahdollisesta kaventumisesta.

Toteutettavuuden näkökulmasta pidämme välttämättömänä, että laissa esitetty pykälä vastaavasta viranhaltijasta tulee voimaan. Lisäksi on olennaista, että laajan lapsiperhepalvelun eri palvelusisällöt määritellään ja kuvataan riittävän tarkasti sekä niiden vaikuttavuutta seurataan systemaattisesti. Keskeistä on myös asiakkuuden suunnittelu, jotta palvelukokonaisuus toimii eri tilanteissa tavoitteellisesti ja koordinoitusti.

Jotta uudistuksen tavoitteet toteutuvat yhdenmukaisesti koko maassa, edellyttää lapsiperhepalvelu valtakunnallista sisältöohjausta. Lisäksi korostuu käytännön toimeenpanon merkitys: toimivat toimintamallit, riittävät resurssit, henkilöstön tuki sekä selkeät rakenteet ovat välttämättömiä uuden toimintamallin juurruttamiseksi.

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Esitetty työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelu on kannatettava ja vastaa tarpeeseen uudistaa hajanaista palvelukokonaisuutta. Myönteistä on yksilöllisen suunnittelun, asiakaslähtöisyyden sekä osallisuuteen ja työllistymiseen johtavien polkujen korostuminen. Myös vanhan sääntelyn poistaminen on perusteltua.

Samalla herää huolia toteutettavuudesta. Pykälä on laaja ja kunnianhimoinen, mutta sen toimeenpano ajoittuu merkittävien säästöpainneiden aikaan, mikä herättää kysymyksiä riittävästä resursseista. Epäselvää on myös, miltä osin palvelu edellyttää sosiaalihuollon koulutettua henkilöstöä ja miten laatu varmistetaan vaihtelevissa rakenteissa.

Huolta lisää se, että rahoitus näyttää osin perustuvan nykyisten niukkojen resurssien uudelleenkohdentamiseen, vaikka aiemmat palvelut eivät ole olleet riittävästi resursoituja.

Rajaus työtoiminnan hankkimisesta yrityksiltä kaippaa täsmennystä erityisesti yritysten roolin ja työtoiminnan toteuttamistapojen osalta.

On arvioitava, heikentävätkö muutokset heikoimmassa asemassa olevien mahdollisuuksia osallistua palveluun.

Tavoite on perusteltu, mutta onnistuminen edellyttää selkeämpää sääntelyä, riittäviä resursseja sekä tarkempaa ohjausta henkilöstön osaamisvaatimuksista, palvelun sisällöstä ja yritysten roolista suhteessa palvelunjärjestäjään.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Esityksessä kootaan vain osa nykyisistä hajanaisista palveluista laajempiin kokonaisuuksiin, eikä esimerkiksi työryhmän raportissa kuvattuun arjen tuen palvelukokonaisuuteen esitetä muutoksia. Myös tässä kokonaisuudessa palvelurakenne on pirstaleinen ja osin päällekkäinen, mikä johtaa tilanteisiin, joissa asiakkaat voivat jäädä palvelujen väliin tai ajautua eriarvoiseen asemaan esimerkiksi asiakasmaksujen osalta riippuen siitä, miten lainsäädäntöä tulkitaan ja sovelletaan.

Esityksestä ei myöskään käy ilmi, miten esimerkiksi tuettu asuminen määritellään ja järjestetään jatkossa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Näemme, että tulisi täsmentää, miten tuettu asuminen palveluna suhteutuu sosiaalihuollon ammatilliseen asiantuntijatyöhön sekä missä tilanteissa kyse on tukipalveluista tai kotihoidosta.

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Esitetyt pykälät ovat pääosin toteutettavissa ja tukevat sosiaalihuollon ammattilaisten saatavuutta, mikä on asiakkaiden näkökulmasta perusteltua ja tärkeää. Ilmoituspykälien kokoaminen samaan lainsäädäntökokonaisuuteen selkeyttää sääntelyä. Kuitenkin lasten ilmoitusten arvioinnin sijoittaminen erilliseen lakiin hajottaa kokonaisuutta ja vaikeuttaa sekä sääntelyn hahmottamista että sen käytännön soveltamista.

Tuen tarpeen arviointia koskeva sääntely vaatii edelleen täsmentämistä. Erityisesti on tarpeen varmistaa, että ilmoitusten käsittelyn tai esiselvityksen yhteydessä voidaan todeta, ettei asiassa ilmene perusteita jatkotoimille (hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen). Näitä esiselvityksiä tulisi jatkossakin pystyä tekemään myös muut sosiaalihuollon laillistetut ammattilaiset kuin sosiaalityöntekijät.

Tämä on keskeistä sosiaalityöntekijäresurssien riittävyden turvaamiseksi. Lasten asiat tulevat pääosin vireille ilmoitusten kautta, ja nykyisin alle puolet tapauksista etenee varsinaiseen palvelutarpeen arviointiin. Mikäli esiselvitysvaihe rajataan käytännössä sosiaalityöntekijöille, näkemyksemme on, että sosiaalityöntekijäresurssit eivät tule riittämään ja olemassa olevat sosiaalityöntekijäresurssit tulevat kohdentumaan epätarkoituksenmukaisesti.

Myös muilta osin ehdotettu sääntelyn kokonaisuus on vaikeasti hahmotettavissa ja edellyttää täsmentämistä sekä valtakunnallisia linjauksia yhtenäisten käytäntöjen varmistamiseksi. Lisäksi on tarpeen selkeyttää kirjaamiskäytännöt ennen varsinaisen asiakkuuden alkamista. Erityisesti tulee täsmentää, miten neuvonnan ja ohjauksen yhteydessä syntyvää tietoa kirjataan ja hallinnoidaan sekä miten ratkaisut suhteutuvat asiakastietolainsäädäntöön ja Kanta-palvelujen arkkitehtuuriin.

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Kyllä

Perustelut tiiviisti?

Ehdotettu sääntely asiakassuunnitelmasta ja omatyöntekijästä on kokonaisuutena selkeä ja toteutettavissa. Se vahvistaa omatyöntekijän roolia asiakkaan vastuuhenkilönä ja palvelukokonaisuuden koordinoijana sekä tukee asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaista huomioimista.

Yhden asiakassuunnitelman periaate on perusteltu ja kannatettava. Se lisää asiakkaan näkökulmasta selkeyttä, vähentää päällekkäistä työtä ja parantaa palvelujen yhteensovittamista. Asiakassuunnitelman velvoitteen keventyessä sen merkitys aidosti asiakastyötä ohjaavana ja vaikuttavuutta tukevana välineenä korostuu. Vastaavasti omatyöntekijyyden joustavoittaminen vahvistaa sen tarkoituksenmukaista ja vaikuttavaa käyttöä.

Samalla muutos koetaan kentällä myös haastavana. Huolta herättävät erityisesti kirjaamisen keventämiseen liittyvät riskit työskentelyn jäsentymiselle, asiakkaan tilanteen kokonaisarviointille ja sitä kautta oikeusturvalle. Lisäksi omatyöntekijän rooliin, osaamisvaatimuksiin ja käytännön toteutukseen liittyy edelleen epäselvyyksiä.

Uudistus on tarpeellinen ja oikeansuuntainen, mutta sen onnistunut toteutus edellyttää selkeitä valtakunnallisia linjauksia, yhtenäisiä ohjeita, osaamisen vahvistamista sekä vahvaa muutosjohtamista.

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteutettavissa oleva?

Ei

Perustelut tiiviisti?

Ehdotusta ei arvioida toteuttamiskelpoiseksi. Lakiesityksissä sosiaalityöntekijän rooli korostuu asiakkuuden alkuvaiheessa nykytilaan verrattuna ja arvioidaan että käytössä olevat sosiaalityöntekijät eivät riittämään samanaikaisesti asiakasmitoituksen toteuttamiseen.

Sosiaalityöntekijäresursseja tarvitaan myös laajasti muissa sosiaalihuollon tehtävissä, ja sosiaalityön osaamista tulisi vahvistaa samanaikaisesti kaikissa palvelutehtävissä ja ikäsegmenteissä.

Tavoite on hyvä, mutta huomioiden käytössä olevat sosiaalityöntekijäresurssit, mitoitus ei ole toteutettavissa.

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

Luvun 4 sääntelykokonaisuus on pääosin onnistunut. Pykäliin tehdyt muutokset selkeyttävät asiakasprosessia, vahvistavat varhaista tukea ja palvelujen saavutettavuutta sekä tukevat monialaista yhteistyötä ja palvelujen yhteensovittamista. Lisäksi määräaikojen ja vastuiden täsmentäminen parantaa asiakkaiden oikeusturvaa ja yhdenmukaisia käytäntöjä. Kokonaisuutena ehdotetut muutokset edistävät sosiaalihuollon toimivuutta, vaikka niiden onnistunut toimeenpano edellyttää riittäviä resursseja ja toimivaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä

Perustelut tiiviisti?

Ehdotus on selkeä ja lähtökohtaisesti toteutettavissa. Roolien ja tehtävien tarkentaminen selkeyttää työnjakoa, vahvistaa sosiaalityön asemaa sekä tukee asiakasprosessin kokonaisvastuun toteutumista.

Sosiaalityön erityisiä tehtäviä koskeva pykälä on välttämätön erityisesti tilanteessa, jossa erityistä tukea tarvitsevien täysi-ikäisten omatyöntekijältä ei enää edellytetä sosiaalityöntekijän kelpoisuutta. Pykälä on keskeinen heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden oikeusturvan varmistamiseksi.

Kokonaisuuteen liittyy kuitenkin käytännön toteutuksen haasteita. Erityisesti lapsi- ja perhepalveluissa on riski, että vireilletulokäsittelyä koskevat tiukemmat henkilöstövaatimukset sitovat suhteettomasti sosiaalityöntekijäresursseja. Näitä vaatimuksia tulisi keventää siten, että sosiaalityöntekijöiden työpanos voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti prosessin eri vaiheisiin sosiaalityön erityisiä tehtäviä koskevan sääntelyn mukaisesti. Tämä tukisi myös lakiehdotuksen tavoitetta joustavuuden lisäämisestä.

Kentältä saadun palautteen mukaan on lisäksi olemassa riski, että vaativia sosiaalityön tehtäviä siirtyy resurssipaineiden vuoksi sosiaaliohjaukseen, mikä voi heikentää työn laatua ja asiakkaiden oikeusturvaa. Sosiaalityön edellyttämää laaja-alaista osaamista ei voida korvata kevyemmällä ratkaisulla.

Sosiaalityöntekijän roolin ja erityistehtävien täsmentämistä pidetään kuitenkin kokonaisuutena myönteisenä, sillä se selkeyttää työnjakoa ja vahvistaa sosiaalityöntekijän asemaa asiakasprosessin keskeisenä vastuunkantajana.

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä

Perustelut tiiviisti?

Sosiaali-huollon vastaavaa viranhaltijaa koskeva sääntely on selkeä ja toteutettavissa, ja sen sisällyttäminen lakiin on välttämätöntä koko uudistuksen kannalta. Kun lainsäädäntöä väljennetään ja hyvinvointialueiden järjestämisvastuu kasvaa, korostuu tarve vahvalle rakenteelle, joka turvaa sosiaalihuollon kokonaisuuden ohjauksen ja laadun.

Pykälä on keskeinen sosiaalihuollon ytimen, aseman ja asiakkaiden oikeuksien turvaamisessa. Ilman sitä ei voida riittävällä tavalla varmistaa toiminnan laatua, asiakasturvallisuutta eikä sosiaalihuollon asemaa osana palvelujärjestelmää.

Sisällöltään pykälä on tasapainoinen. Se tukee toiminnan vaikuttavuutta sekä vahvistaa varautumista ja integraatiota asiakaslähtöisesti toteutettuna kokonaisuutena. Sosiaalihuollon sisällön kokoajana ja vastuunkantajana vastaavalta viranhaltijalta edellytettävä laillistetun sosiaalityöntekijän kelpoisuus on perusteltu ja välttämätön.

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamista koskeva esitys on pääosin selkeä ja toteuttamiskelpoinen. Poikkeuksena on kuitenkin ohjauksen ja neuvonnan kirjaaminen, jonka osalta sääntely jää epäselväksi.

Kentällä kirjaamisveloitteen keventäminen herättää paljon kysymyksiä. Erityisesti on epävarmaa, miten tietoa tulisi kirjata, hallinnoida ja hyödyntää yhdenmukaisesti ilman, että asiakkaan tilanteen kokonaisuus tai oikeusturva vaarantuu.

Uudistuksen onnistunut toimeenpano edellyttää valtakunnallisia linjauksia kirjaamiskäytännöistä sekä henkilöstön osaamisen vahvistamista, jotta kirjaaminen pysyy laadukkaana ja yhdenmukaisena.

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

Asiaksmaksuja koskeviin muutoksiin suhtaudutaan kokonaisuutena kriittisesti. Maksujen korotusten arvioidaan heikentävän palvelujen saavutettavuutta ja lisäävän riskiä, että palveluihin

hakeutumista lykätään tai niistä kieltäydytään. Tämä voi johtaa ongelmien kasautumiseen ja raskaampien palvelujen tarpeen kasvuun.

Muutosten arvioidaan myös lisäävän eriarvoisuutta, erityisesti koska korotukset kohdistuvat asiakasryhmiin, jotka jo nykyisin maksavat palveluista. Samanaikainen sosiaaliturvaetuksien kiristyminen kohdistuu pitkälti samoihin henkilöihin, mikä heikentää heidän toimeentuloaan kokonaisuutena.

Lisäksi maksujen korotusten arvioidaan lisäävän toimeentulotuen tarvetta sekä maksuhuojennusten ja -vapautusten hakemista, mikä kasvattaa hallinnollista työtä ilman, että kokonaiskustannukset välttämättä vähenevät.

Kokonaisuutena muutokset muodostavat riskin palvelujen yhdenvertaiselle saatavuudelle sekä ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuudelle. Tämän vuoksi on tärkeää, että esitettyjen muutosten ja jo toteutettujen sosiaaliturvan leikkausten yhteisvaikutuksista tehdään kattava vaikutusarviointi.

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

Uudistuksen toimeenpano edellyttää riittävää mutta hallittua siirtymäaikaa. Kyseessä on kokonaisuus, joka onnistuessaan voi merkittävästi sujuvoittaa ja vahvistaa sosiaalihuollon toimintaa.

Samalla uudistus edellyttää laajoja muutoksia toimintamalleihin, rakenteisiin ja tietojärjestelmiin, eikä valmistelu ole vielä kaikilta osin riittävällä tasolla. Henkilöstö tarvitsee aikaa uuden sääntelyn ja toimintatapojen omaksumiseen, erityisesti tilanteessa, jossa muutoskuormitus on jo ennestään korkea useiden samanaikaisten uudistusten vuoksi.

Riskinä on myös, että uudistusta toteutetaan samanaikaisesti tiukkojen säästövaatimusten kanssa, mikä voi heikentää hallittua toimeenpanoa ja vaarantaa palvelujen laadun erityisesti alkuvaiheessa.

Vaikuttavuuden arvioinnin korostaminen on kannatettavaa, mutta sen toteutuminen edellyttää lisää tutkittua tietoa sekä henkilöstön osaamisen vahvistamista, jotta arviointi on laadukasta ja yhdenmukaista.

Lisäksi on tärkeää arvioida sääntelyn vaikutuksia suhteessa tehtävärakenteisiin ja tasopalkkamalliin sekä niihin liittyvään palkkakustannuskehitykseen. Työnjaon muutokset voivat vaikuttaa tehtävien vaativuuteen ja palkkarakenteisiin. Samalla on huomioitava rahoituksen riittävyys suhteessa vahvistuvaan asiantuntijarooliin ja lisääntyviin vastuihin.

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Taloudellisten vaikutusten arvio on suuntaa-antava, mutta ei riittävän kattava eikä luotettava päätöksenteon tueksi.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Näemme, että esitysluonnoksessa on arvioitu yhteisvaikutuksia mutta vaikutuksenarviointia tulisi tehdä vielä perusteellisemmin. Uudistuksella on merkittävä potentiaali parantaa sosiaalihuollon vaikuttavuutta ja sujuvuutta, mutta onnistuminen riippuu ratkaisevasti resurssien riittävydestä, toimeenpanosta ja muutosten yhteisvaikutusten hallinnasta.

Kapiala Elli-Noora
Pohjanmaan hyvinvointialue